

K nevhodnosti dělení analytické a kontinentální filozofie: odpověď Dragounovi

KAREL ŠEBELA, Katedra filozofie, Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc, Česká republika

ŠEBELA, K.: On the Inappropriateness of the Division between Analytic and Continental Philosophy: A Response to Dragoun
FILOZOFIA, 81, 2026, No 2, pp. 246 – 254

This paper responds to the criticism raised by Ivo Dragoun against my earlier article on the division of philosophy into analytic and Continental. In the original paper, I argued that this division is problematic for factual, methodological, and power-related reasons. Dragoun attempts to challenge all three lines of argument. In this reply, I systematically reconstruct and critically assess his objections. I argue that the semantic defense of the notion of “Continental philosophy” remains unsatisfactory, that the methodological justification of the division faces persistent difficulties, and that the power dimension of the classification cannot be easily neutralized. I conclude that Dragoun’s critique does not undermine the original arguments and that the thesis concerning the inadvisability of the analytic–Continental division remains defensible.

Keywords: division of philosophy – analytic philosophy – Continental philosophy – methodology

Úvod

V článku *K samotnému dělení analytické vs. kontinentální filozofie*, který vyšel v roce 2021 v tomto časopisu, jsem se zaměřil na rozdělení současné filozofie na analytickou a kontinentální (dále budu toto dělení používané v soudobé diskusi označovat jako D). Pokusil jsem se zde ukázat, že D je chybné a mělo by být odmítnuto. Důvody pro toto odmítnutí jsem shrnul do tří skupin – důvody faktické, metodologické a mocenské. V kostce, faktickým důvodem je to, že D odporuje tomu, kteří filozofové fakticky spadají do každé ze skupin. Metodologicky D vadně používá různá kritéria dělení. A konečně mocenské – D

bylo vytvořeno analytickými filozofy jako hodnotící, deklasuje každou jinou než analytickou filozofii, a tak by mělo být odmítnuto těmi, kteří toto hodnotící stanovisko nesdílejí.

Ivo Dragoun na mou kritiku odpovídá v článku *Filozofie analytická vs. kontinentální: na obranu dělení* (Dragoun 2025). Pointou Dragounovy argumentace je to, že má kritika D je chybná. Dragounův text se tedy nesnaží podat důvody pro to, že D je správné, pouze odmítá moji kritiku tohoto dělení. V tomto textu se pokusím ukázat, že Dragounův pokus o záchranu D je neúspěšný a teze o odmítnutí D je stále přesvědčivá. Cílem této stati je ukázat, že Dragounova kritika moji původní tezi nevyvrací a že odmítnutí dělení zůstává opodstatněné.

Dragoun ve svém textu postupně prochází jednotlivé důvody; zachovám tedy stejný postup a budu postupně procházet Dragounovu argumentaci.

1. K faktickým důvodům

Prvním důvodem pro odmítnutí D je důvod faktický. Dragoun zde namítá jednoduše to, že jsem nepochopil, že adjektivum „kontinentální“ neoznačuje nic geografického, tedy ve zkratce, že „kontinentální“ neznamena kontinentální. Do konce píše, že jsem v tomto bodě na chvíli zapomněl, že adjektiva běžného jazyka jsou často sémanticky ambivalentní; jako příklady takových adjektiv uvádí *americké brambory*, *sladký polibek* a *analytický filozof*.¹ U všech těchto adjektiv má docházet k tomu, že v daných frázích označují jiný, než doslovný význam.

Odpovídám: nejprve bych kolegu Dragouna rád ujistil, že jsem ani na chvíli nezapomněl, že adjektiva běžného jazyka jsou často sémanticky ambivalentní, ba naopak jsem si toho stále vědom. Pokud adjektivum „kontinentální“ v rámci D je opravdu sémanticky ambivalentní, jak se zdá Dragoun naznačovat, pak to samo o sobě není moc dobrá zpráva pro D, že jedno z částí D je formulováno pomocí sémanticky ambivalentního adjektiva. K vyjasnění nejasností ohledně D to rozhodně nepřispívá, spíše naopak. Ale to jen tak na okraj.

Důležitější je, že jsem D údajně pochopil jako „esenciálně geografické“. Nejsem si jistý, co se zde míní tím, že je geografické „esenciálně“; já jsem vycházel z toho, že slovo „kontinentální“ se zdá poukazovat ke kontinentu, což chápu jako celkem pochopitelný předpoklad. Ale především – ve svém článku nechápu D jako geografické, chápu ho jako konfuzní dělení podle dvou různých kritérií, jedno je řekněme systematické (na jeho základě vzniká člen dělení analytická filozofie) a jedno je geografické. Takto postavené toto dělení nedává smysl. Jak jsem i já dokládá, zejména analytičtí filozofové se v současnosti

¹ To poslední je asi chyba, podle kontextu tam pravděpodobně má být *kontinentální*.

snaží přijít na nějaký souhrn kritérií, kterými by mohli nahradit doslovný význam onoho „kontinentální“ a pak tvrdit, že D je „primárně metodologické“, jak tvrdí Dragoun. Pokud jde o genezi D, tak Dragoun v tomto bodě rozhodně nemá pravdu, snahy o nalezení kritérií pro kontinentální filozofii jsou až sekundární záležitost. Ale připouštím, že v současné debatě již slovo „kontinentální“ v rámci D nemá svůj původní, doslovný geografický význam. Jaký ale tedy má? Ve svém článku jsem se na příkladu Rosenova návrhu pokusil ukázat, že najít soubor kritérií, které by dokázaly zahrnout všechny proudy filozofie, které by měly patřit pod škatulku „kontinentální“, je extrémně těžký úkol a není obtížné takové pokusy vyvrátit. Otázkou spíše je, proč bychom se o hledání takových kritérií měli pokoušet, co je tak cenného na D, že bychom se měli pokusit D zachránit? Můj dojem je ten, že nic tak cenného na D není a proto není třeba D zachraňovat. Dragoun se D snaží bránit před útoky, takže asi v D něco cenného vidí. Ale co to je, to ve svém článku nesdělil, pouze v poslední větě celého článku zmiňuje bez dalšího rozvedení fascinující metodologické rozdíly mezi analytickou a kontinentální filozofií. Shrnutí – pokud ad-jektivum „kontinentální“ označuje něco geografického, pak dělení nedává smysl. Pokud tento význam nemá, pak nebylo udáno, jaký jiný význam má. A dodávám skeptickou pochybnost, zdali je možné takový význam vůbec najít.

2. K metodologickým důvodům

Druhý důvod pro odmítnutí D je metodologický – D směšuje různá kritéria dělení a není tak vlastně ani jedním dělením. Dragoun zde namítá, že k žádnému směšování kritérií nedochází, protože již dříve odmítnul, že jedno z kritérií je geografické. Dobře, jenže i teď se dá zopakovat předchozí pochybnost, tedy jaké kritérium (nebo kritéria) vydělují tzv. kontinentální filozofii? Pokud totiž žádná, nebo alespoň žádná, na kterých by byla (alespoň částečná) shoda, neexistují, pak stále platí, že D je metodologicky vadné. V tomto případě ale ne proto, že se kříží různá kritéria dělení, ale proto, že žádná kritéria nejsou. Abych ale jen nekritizoval: v článku jsem navrhnul, že de facto jisté jednoduché kritérium můžeme mít a dle mého fakticky toto kritérium je ve hře, kdykoli se mluví o kontinentální filozofii. Toto kritérium můžeme pro jednoduchost charakterizovat takto: být jinou než analytickou filozofií. Pokud toto kritérium přijmeme, pak se vytvoří dělení (současné) filozofie na analytickou a ne-analytickou. Toto dělení je fakticky i metodologicky v pořádku. Jedinou podivností zůstává, že takovéto dělení je co do rozsahu jeho členů poněkud disproporční,

protože všechny směry současné filozofie dělí tak, že na jednu stranu případně jeden jediný směr, na druhou stranu všechny ostatní. Proč takové dělení vytvářet? A co víc, proč by tím jedním jediným směrem měla být právě analytická filozofie? Vždyť obdobné dělení by mohlo vzniknout, pokud bychom současnou filozofii dělili na fenomenologickou a ne-fenomenologickou, strukturalistickou a ne-strukturalistickou, marxistickou a ne-marxistickou atp. Domnívám se, že jediným důvodem pro takové dělení je důvod mocenský, debatu o něm ale odložíme na později.

Spíše se teď chci zaměřit na jinou část Dragounovy kritiky, která se sice nachází v sekci Faktické důvody, ale připadá mi vhodnější ji pojednat zde, v sekci Metodologické důvody. Dragoun odmítá mou kritiku Rosenovy klasifikace s tím, že má kritika předpokládá určitou teorii významu, kterou Dragoun označuje jako konceptuální esencialismus. Dragoun konceptuální esencialismus odmítá, resp. označuje za krajně neplauzibilní, ergo odmítá i mou kritiku Rosenovy klasifikace, která je na ní dle Dragouna založená.² Tento bod Dragounovy kritiky mi připadá ústřední v celé jeho kritice, protože pokud má pravdu, pak to dle mého destruuje celou mou kritiku D. Chci proto tento bod více rozvést.

Dragoun charakterizuje konceptuální esencialismus jako názor, že význam je konstituován množinou nutných a postačujících podmínek.³ Otázkou nyní je, jestli opravdu moje kritika Rosenovy klasifikace předpokládá onen konceptuální esencialismus. Odpovídám, že ne. Nejprve bych se chtěl pozastavit nad určitým napětím v Dragounově pozici. Na jedné straně již u kritiky faktických důvodů zdůrazňuje, že D je primárně metodologické. To by mělo znamenat, že v rámci D určuje analytickou filozofii používání jistých metod, zatímco kontinentální filozofii určuje používání jiných metod. Dejme tomu, že M_1 a M_2 jsou právě ty metody, které používá kontinentální filozofie a ne analytická filozofie a které tedy odlišují oba členy D. V rámci D, v jakém vztahu je nyní množina M_1 a M_2 k významu slova „kontinentální“? Pokud má D opravdu

² Mimochodem, tento argument automaticky relativizuje Dragounovu pozici, protože i kdyby byl platný, tak přesvědčí pouze ty, kteří nezastávají konceptuální esencialismus a nepřesvědčí zastánce konceptuálního esencialismu.

³ Dragoun ve svém článku poněkud matoucím způsobem mluví o „významu konceptu“ a zároveň o konceptuálním esencialismu jako teorii významu. Koncepty se často chápou jako významy určitých slov a tak to zdá se chápe i Dragoun, proto mě fráze „význam konceptu“ poněkud mate; konceptuální esencialismus je pro změnu pro Dragouna teorie významu, tedy asi významu slov. V dalším se pokusím celou nauku chápat jednotně jako teorii významu slov a od zmiňování konceptů upustím, snad je to v souladu s tím, co má Dragoun na mysli.

primárně metodologickou povahu, pak nevidím důvod neztotožnit význam slova „kontinentální“ s danou množinou a zároveň neprohlásit onu množinu za soubor nutných a postačujících podmínek. Pokud je totiž D metodologické, pak by jednotlivé členy dělení měly být určeny právě souborem metod, a tento soubor by tak měl být tím, co je nutné a co zároveň postačuje k tomu, aby byl jednotlivý člen dělení konstituován. Shrnuto, důraz na metodologickou povahu D a zároveň odmítání konceptuálního esencialismu vidím jako dvě stěží slučitelné pozice a Dragoun by měl objasnit, jakým způsobem lze obě pozice dát dohromady. Tolik k onomu napětí v Dragounově pozici.

Dále, jaká je dle Dragouna alternativa ke konceptuálnímu esencialismu? Je to wittgensteinovské „chápání významu jako generovaného relevantní jazykovou hrou kompetentních mluvčích“. Rosenova klasifikace je pak „herní příspěvek“ v rámci takové hry. Toto vymezení se mi zdá být poněkud vágní a celá pozice proto nedostatečně určená, z několika důvodů. Předně, pokud je používání D určitá jazyková hra, pak jsou pokusy diskutovat samotné D nějakou meta-hrou, ve které mluvíme o hře používání D. To hlavní je ale následující – jaký je cíl „herního příspěvku“ v rámci této meta-hry? Je v rámci této meta-hry možné používání D hodnotit, tedy říct, že nějaké používání D je lepší, horší, případně že celé používání D je chybné? Dragoun o ničem takovém nemluví. Pokud to není možné, pak to znamená, že používání D je nekritizovatelné. Doufám, že takový pokus o obrnění vůči kritice není to, co má Dragoun myslet. Pokud ano, pak není problém mou kritiku D vidět jako herní příspěvek v rámci této meta-hry. Moje kritika D tak není závislá na předpokladu konceptuálního esencialismu.

Rád bych tomu ještě dodal, že interpretace mé kritiky D uvedeným „wittgensteinovským“ způsobem je naopak v plném souladu s tím, co často bývalo a stále je typickým způsobem práce analytických filozofů, totiž analýza jazykové hry filozofů a jako rezultat kritika používání určitého filozofického termínu, případně návrh na jeho odstranění z dané jazykové hry. Příkladem budiž různé analýzy termínu „pravda“ a návrhy některých deflacionistů na jeho „vyškrtnutí“.

O kus dál ale přece jen Dragoun svoje alternativní „wittgensteinovské“ pojetí trochu rozvádí, když rozlišuje mezi tzv. *natural kind terms* a *human-kind terms* a jejich odlišnými sémantikami. O sémantice *human-kind terms*, pod které spadá také termín „kontinentální filozofie“, pak tvrdí, že „je funkcionalistická. Identita referentů těchto termínů je dána funkcí, kterou tyto referenty plní v komplexní matici lidských ohledů a zájmů“. Dobře, jaká by tedy mohla být

funkce, kterou referent termínu „kontinentální filozofie“ plní v komplexní matici lidských ohledů a zájmů? Snad bude přijatelné, když navrhu, že touto funkcí by mělo být vydělovat určitou podskupinu současné filozofie. Ale jak by takové vydělování mohlo být možné? Nenapadá mě tu nic jiného, než opět pomocí určitých podmínek. A jsme zpátky u tématu podmínek. I když bych tedy akceptoval sémantiku, kterou Dragoun pro kontinentální filozofii doporučuje, je pořád řeč o nějakých podmínkách, které jsou přinejmenším součástí sémantiky daného termínu.

3. K mocenským důvodům

Třetí důvod pro odmítnutí D jsem nazval mocenský – jde o to, že D vzniklo v prostředí poválečné britské filozofie jako prostředek oddělení té správné, nadřazené analytické filozofie od zbytku, který je méně hodnotný a může tak být nerozlišeně hozen do jednoho pytle s cedulkou „kontinentální filozofie“. D je tak výrazem mocenských ambicí analytické filozofie a každý, kdo toto hodnotící hledisko nesdílí, by D měl odmítnout.

Z Dragounova textu si nejsem jistý, jestli uvedené okolnosti (které považuji za fakticky zřejmé) nahlíží, nebo ne. Na začátku podkapitoly 3.1 je připouští „pro potřeby diskuse“, na konci téže podkapitoly ale mj. navrhuje „upusťme od mocenské praxe, která je s tímto dělením spojována“. V dalším textu tedy budu brát tuto normativní genezi D jako Dragounem nerozporovanou.

V dané podkapitole spíše namítá proti tomu, že odmítnutí D je *nutná* podmínka eliminace mocenské praxe, spojené s D. Ve zbytku celého textu pak jako způsob argumentace používá převážně různé analogie.

První z Dragounových analogií má ukázat, že je možné zachovat D a přitom se zbavit negativní mocenské praxe: termín „narcis“ je odborný termín psychologické diagnostiky, v neoborných kruzích se ale používá jinak a pejorativně. Je určité možné zachovat onen odborný význam a snažit se vymýtit onen pejorativní. Odpovídám: Dragoun zde opomíjí podstatný rozdíl – termín „narcis“ má dobře zavedený odborný význam, který v sobě nemá žádné stopy pejorativnosti. D ale nemá, jak jsem se snažil ukázat výše, žádný dobře zavedený význam a navíc ona pejorativnost je v něm od začátku obsažena, dokonce, jak tvrdím o kousek výše, je tato pejorativnost v D obsažena od samého začátku, dříve než vůbec vznikly pokusy charakterizovat D neutrálně. Analogie s narcisem tedy selhává. Ještě zřejmější je to u analogie s kuchyňským nožem, který se dá použít ke krájení chleba i souseda. Zde je opět jasně vymezený význam – být kuchyňským nožem; jeho zneužití k bodání souseda rozhodně nepatří od začátku k jeho funkci.

Dragoun v závěru článku polemizuje s důsledky, které dle mého plynou z přijetí mocensky motivovaného D. Dragoun dokonce uvádí, že můj argument vyvozuje neatraktivnost příčiny na základě neatraktivnosti následku. Tak tomu sice u mě není, dle mého je již sama příčina (tedy D) sama o sobě neatraktivní, ale to ponechme stranou a zaměříme se na ony důsledky. Prvním důsledkem je dle mě snížená schopnost analytických filozofů rozlišovat uvnitř neanalytické filozofie a následně podpora zjednodušujících soudů o ní. Dragoun zde přichází z další analogií, u které si upřímně nejsem úplně jistý, zda jí rozumím. Dragoun nás vybízí, abychom si představili radikálně analytického filozofa, dle kterého je vše ostatní jen blábol a přirovnali to k radikálnímu onkologovi, podle něhož je jen nádoru prosté tělo zdravé, vše ostatní je patologický stav (pokud zde Dragounovi dobře rozumím). Nyní, pokud bych já měl pravdu, tak stejně jako u analytického filozofa bychom měli očekávat sníženou schopnost „rozlišovat, tak i u onkologa bychom měli očekávat sníženou schopnost „rozlišovat, či se nějak relevantně orientovat v teorii léčení nádorových onemocnění“. To ale jistě u onkologa neplatí, analogicky tedy neplatí, že onen analytický filozof má sníženou schopnost rozlišovat uvnitř neanalytické filozofie. Odpovídám: tato analogie popírá sebe sama – u onkologa je jistě nesmyslné si představovat, že se nevyzná v léčbě onkologických nemocí, protože jsa onkologem, musí detailně znát teorii léčení nádorových onemocnění. Platí ale i o onom analytickém filozofovi, že jsa analytickým filozofem, tak detailně zná neanalytickou filozofii? Jistě ne. Takže na rozdíl od onkologa je možné očekávat snížení jeho schopnosti rozlišovat.

Co ale Dragoun připouští, je snížená motivace takového analytického filozofa rozlišovat uvnitř něčeho, co „vidí jako nekoherentní fantazírování. Takové snížení motivace je přirozené a neškodné“. Dragounova formulace zde ilustruje, jak konkrétně vypadá taková mocenská arogance analytického filozofa: vidět celou neanalytickou filozofii jako nekoherentní fantazírování je prostě hloupost, nabubřelý předsudek, který ho vede k tomu, že nad zbytkem filozofie prostě mávne rukou a nemá chuť se jí jakkoli zabývat. Ano, přesně tohle jsem měl na mysli, když jsem mluvil o tom, že důsledkem D je nižší schopnost rozlišovat a podpora výrazně zjednodušujících povšechných soudů o ní. Snížení motivace, způsobené takovými předsudky, rozhodně není přirozené a neškodné!

Druhým a třetím následkem mocenské praxe, spojené s D, je ohrožení identity filozofie a hrozba jejího rozpadu. Tyto dva důsledky chápu skutečně jako jeden důsledek. Dragoun se nejdřív pozastavuje nad tím, že vůbec mluví o ohrožení identity, když přece identita není kategorií, která je vůbec schopná

ohrožení či ztráty. Dokonce si zde jako podporu volá Davida Lewise, který ve své knize *On the Plurality of Worlds* z roku 1986 mluví velmi podobně. Odpovídám: toto pojetí identity, u Lewise pravděpodobně dané tím, že se jedná o starší knihu, je pouze jedním ze dvou druhů identity, numerické na rozdíl kvalitativní identity. Toto rozlišení je v současnosti již standardem, viz heslo *Identity* ve Stanfordské encyklopedii filozofie, kde se o tomto rozlišení píše již v sekci *Introduction*. Dvě věci jsou kvalitativně identické, pokud sdílejí určité stejné vlastnosti (kvality). Numerická identita je pak vlastně do extrému dovedená kvalitativní identita, protože aby byly dvě věci numericky identické, musejí sdílet všechny kvality. U kvalitativní identity je tedy možné, aby některé věci byly kvalitativně identické více, či méně, dokonce je možné tuto identitu pozbyť či naopak nabýt. Pojem kvalitativní identity je naprosto nezbytný, abychom mohli pochopit diskurzy o krizích identity, ztrátách identity, nových identitách atp. Ve všech těchto kontextech je vždy řeč o kvalitativní identitě, ne o numerické identitě. A takto jsem identitu chápal i já, když jsem psal o hrozbě ztráty identity filozofie. Ale uznávám, že otázku ohrožení identity filozofie a jejího rozpadu jsem ve svém článku nijak nerozvedl. Pokusím se to napravit teď: identitu filozofie chápu jako konstituovanou určitými kvalitami, jako je tradice diskuse určitého typu otázek či témat, sdílení určitých autorů jako relevantních pro tuto diskusi, otevřenost a svoboda ve vztahu k metodám bádání, kritičnost ve vztahu k myšlení svému a jiných atp. Jistě by se daly nalézt i další a jistě nemusí být na všech shoda. Nicméně jako hrozbu vidím to, pokud by se filozofie opravdu rozdělila na tábory, které spolu nekomunikují, protože z mocenských důvodů to ani nepotřebují. Pak by se mohlo stát, že ty metody, témata, koncepty atd., které používá jeden tábor, by byly v druhém táboře potlačeny. To chápu nejen jako zbytečné ochuzení, ale především právě jako ztrátu některých kvalit, které tvoří identitu filozofie, tj. ukončení diskuse určitého typu otázek či témat, vyloučení určitých autorů jako náhle nerelevantních pro diskusi, uzavřenost, ohraňování ve vztahu k metodám bádání, ztráta kritičnosti vůči určitým předpokladům myšlení svého a jiných atp.

Dragoun v článku zdůrazňuje, že pokud čteme „rozpad“ jako „rozdělení“, pak se není čeho bát. Za prvé proto, že rozdělení neimplikuje zánik. Dragoun zde používá další metaforu – pokud dojde k rozdělení pole na mé a sousedovo, pak to pole nezaniká a nemění se jeho relační vlastnosti. Souhlasím, ale podle mě v případě filozofie nejde jen o rozdělení, ale opravdu hrozbu rozpadu. Abych využil Dragounovy metafory: dejme tomu, že pole nese nějaký výnos. Pokud pole rozdělíme napůl na moje a sousedovo, naše výnosy z pole budou jen poloviční. Můžeme tu metaforu hnát dál (s analogií k různosti metod filozofie)

a představit si, že soused má prostředky k zasetí pole, já k jeho zorání. Pokud ale já svoji půlku jen zorám a soused tu svou půlku bez zorání oseje, pak spláceme nad výdělkem já i soused. Úplně do extrému bychom pak mohli nebezpečí rozdělení filozofie připodobnit k člověku, u něhož došlo k oddělení hlavy od těla. Zde rozdělení opravdu implikuje zánik. Ale to jsou jen řecké konkurenční metafory k těm Dragounovým, nikoli snaha o vyvrácení těch Dragounových.

Druhým důvodem, proč se dle Dragouna nemusíme bát rozdělení filozofie, je to, že se vlastně jedná jen o konstatování již existujícího faktu, neboť dělení filozofií již existuje mnoho, například středověká a antická, indická a čínská. Odpovídám: mezi Dragounem uvedenými děleními filozofie a D je podstatný rozdíl – žádné z předchozích dělení neimplikuje nežádoucí mocenskou praxi, kterou implikuje D. Na D totiž není špatné to, že to je dělení, na D je špatné to, že je to špatné dělení.

Závěr

Pokud trpělivý čtenář došel až sem, pak již ví, že jsem se pokusil odpovědět na všechny Dragounovy námitky vůči mé kritice D. Uzavírám, že dle mého jsou všechny námitky zodpověditelné a teze o tom, že D by mělo být odmítnuto, stále zůstává dobře podložená.

Literatura

- DRAGOUN, I. (2025): Filozofie analytická vs. kontinentální: na obranu dělení. *Filozofia*, 80 (3), 441 – 452. DOI: <https://doi.org/10.31577/filozofia.2025.80.3.12>
- NOONAN, H. – CURTIS, B. (2022): Identity. In: Zalta, E. N. – Nodelman, U. (eds.): *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Fall 2022 Edition). Dostupné na: <https://plato.stanford.edu/archives/fall2022/entries/identity/> (Navštívené: 9.2.2026)
- ŠEBELA, K. (2021): K samotnému dělení analytické vs. kontinentální filozofie. *Filozofia*, 76 (7), 521 – 530. DOI: <https://doi.org/10.31577/filozofia.2021.76.7.3>

Karel Šebela
Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra filozofie
Křížkovského 12
77900 Olomouc
Česká republika
e-mail: karel.sebela@upol.cz
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3459-9168>